

Reljanović za Insajder: Da li država smatra da bi poštovanjem vladavine prava „oterala“ investitore?

Izvor: insajder.net, 22.08.2017.-

Ustav Srbije garantuje dostojanstvo, zabranjuje ropstvo ili položaj sličan ropstvu i prinudni rad. Činjenica je, međutim, da je ovo mrtvo slovo na papiru jer u Srbiji i dalje postoje radnici koji za svoj rad nisu plaćeni, a država ne primenjuje zakonske mehanizme da ih zaštiti.

Radnici fabrike šinskih vozila Goša iz Smederevske Palanke tri godine nisu redovno primali plate niti su im uplaćivani doprinosi za zdravstveno i penziono osiguranje. Istovremeno, državni organi nisu učinili ništa da se dugogodišnji vlasnik Goše, slovačka firma ŽOS Trnava, kazni zbog toga, iako je država time ostala bez prihoda u republičkom budžetu.

Mario Reljanović, profesor radnog prava na Pravnom fakultetu Univerziteta Union, kaže za Insajder da je situacija u Goši „katastrofalna“ i da ponašanje država pokazuje da ona ne poštuje ni sopstvene zakone, čak i kada ima gubitke, kada se radi o zaštiti investitora.

„Ovde su na gubitku svi - od radnika, do države. Država se međutim ne ponaša kao da je svakoga dana na gubitku zbog nezakonitog ponašanja poslodavca - njeni organi kao da

kažu da je to sasvim ok, da država može da podnese te male gubitke zbog mirnog sna stranih investitora. Za zaposlene u Goši to međutim nije mali gubitak, već gubitak svega što imaju - prava na rad, dostojanstva, mogućnosti da prežive. Kako okarakterisati situaciju gde bahatost i nezakonitost postupanja poslodavca dovede do samobistava i pokušaja samoubistava radnika, a država sedi po strani i ne reaguje? Samo kao katastrofu“, kaže Reljanović za Insajder.

Prema njegovim rečima, nedavna izjava premijerke Ane Brnabić da je država za radnike Goše uradila sve što je mogla, čak i više od onoga što je predviđeno zakonom, zvuči „cinično“, posebno zbog toga jer, kako navodi, premijerka time „praktično priznaje nezakonitost pojedinih postupanja organa države“.

„Cinično je zbog toga što država i danas, kada je sasvim očigledan destruktivan i nezakonit stav vlasnika Goše, pere ruke od cele stvari kao da nije ona - njeni organi - ta koja treba da se brine o sprovođenju zakona i da sankcioniše njegovo kršenje. Umesto toga, država se drži po strani, sasvim sigurno da ne bi uplašila druge „investitore“ i poslala im poruku da u Srbiji ipak, pomalo, funkcioniše vladavina prava,“ ističe Reljanović.

„Poslodavcima se više isplati da krše zakon“

Izmenama Zakona o radu iz 2014. prava radnika dodatno su smanjena, međutim, jedna od retkih odredbi koja je išla na ruku radnicima jeste izmena kojom je takozvani obračunski ili platni listić, postao sudski nalog za naplatu potraživanja proisteklih iz radnog odnosa.

Konkretno, to znači da radnici koji ne dobijaju platu na osnovu obračunskog listića mogu da prijave gazdu i podnesu sudu predlog za dozvolu izvršenja, odnosno naplate duga za plate.

Ipak, Reljanović tvrdi da se u praksi pokazalo da se većim poslodavcima više isplati da plaćaju prekršajne kazne zbog neizdavanja obračunskih listića, nego da izdaju listiće i time omogućće zaposlenima pokretanje izvršnog postupka.

„Vremenom su neki poslodavci, koji masovno krše zakon

kada je reč o isplati zarada, izveli poražavajuću računicu - više im se isplati da ne isplaćuju zarade i plaćaju prekršajne kazne zbog neizdavanja obračunskih listića, nego da izdaju listiće i omoguće zaposlenima pokretanje izvršnog postupka. Istovremeno, nisam siguran koliko prekršajnih postupaka bude dovedeno do kraja a koliko ih se obustavi zbog zastarelosti - čime se postiže da poslodavci prođu nekažnjeno i da kasnije to svoje nezakonito ponašanje ponavljaju," ističe Reljanović, dodajući da je to sistemski problem koji se mora rešiti kako povećanjem prekršajnih kazni, tako i krivičnim gonjenjem poslodavaca koji pribegavaju ovakvoj taktici.

Inspekcija rada dobro radi... kada je nezavisna

Prema rečima Reljanovića, Inspekcija rada koja vrši inspeksijski nadzor u oblasti rada, ima važnu ulogu u zaštiti prava radnika u radnom odnosu, međutim, često su im ruke vezane zbog toga što pojedini poslodavci imaju privilegije.

„Inspekcija rada postiže određene rezultate u onim slučajevima u kojima postupaju nezavisno. Međutim, na primeru Jure smo videli da pojedini poslodavci imaju poseban tretman koji se očigledno nalazi izvan zakonom propisanih granica. I tu nastaju problemi, nestaje poverenje u inspekciju rada," ističe Reljanović.

Južnokorejska korporacija Jura dospela je u centar pažnje javnosti zbog tvrdnji bivših radnika i predstavnika sindikata da je u fabrici odnos prema zaposlenima veoma loš, da im se ograničava odlazak u toalet, da ih teraju da nose pelene, otpuštaju zbog bolovanja, čak i fizički kažnjavaju.

Upravo je, prema istraživanju Insajdera, rukovodstvo Jure 2013. doniralo dva putnička automobila Inspektoratu za rad, zaduženom za kontrolu poštovanja prava radnika u njihovim fabrikama, što je izazvalo sumnju u objektivnost njihovog nadzora.

Prema zakonu, inspektori za rad ovlašćeni su da podnose krivične prijave ukoliko smatraju da postoje indicije da je izvršeno krivično delo.

Reljanović smatra da je jasno da se neuplaćivanje doprinosa

i zarada mora smatrati krivičnim delom, naročito kada je sistemsko, odnosno „kada se ne isplaćuje nijednom radniku u dužem vremenskom periodu“.

„Više puta smo imali prilike da čujemo predstavnike raznih sindikata koji tvrde da su podneli na desetine krivičnih prijava protiv poslodavaca za neuplaćivanje doprinosa i neisplaćivanje zarada, i da nijedna od njih nije procesuirana. Zvaničnih podataka nema ali ja lično nikada nisam čuo da je sud presudio za ovo krivično delo, niti postoje sudske odluke o tome u dostupnim bazama“, kaže Reljanović.

Prema procenama Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata, u Srbiji između 300 i 320.000 radnika, što propalih državnih, što privatnih firmi, ne prima plate na vreme.

Reljanović odgovornost za masovno kršenje prava zaposlenih vidi pre svega u državi koja je poslodavce navikla da će takvo ponašanje biti tolerisano.

„Pre svega, ignorisanje krivičnih prijava protiv poslodavaca je dovelo do masovnog kršenja prava zaposlenih - da su samo neki od njih na početku procesa masovnih privatizacija trpeli sankcije, a naročito krivične sankcije, za kršenja prava radnika i ugovora o privatizaciji, danas ne bismo imali ovakvu situaciju,“ zaključuje on.

Inspekcija rada „zrela“ za temeljno reorganizovanje

Reljanović smatra i da je broj inspektora rada premali da bi oni mogli obavljati efikasan nadzor, ali i da je potrebno uspostavljanje „rigoroznog sistema nadzora“.

„Sistem unutrašnje kontrole ne postoji - iako Zakon o inspekcijском nadzoru tako nešto predviđa kao mogućnost - a ni spoljašnja kontrola nije moguća jer protiv odluka inspektora rada nije moguće povesti

upravni spor. Očigledno je da je inspekcija rada već duže vreme „zrela“ za temeljno reorganizovanje, povećanje ljudskih, tehničkih kapaciteta, ali i uvođenje rigoroznog sistema nadzora,“ ističe on

Radnici Goše protestuju danas ispred Vlade

Radnici fabrike šinskih vozila Goša iz Smederevske Palanke će danas u 10 časova protestovati ispred Vlade Srbije.

„Ovoga puta to neće biti samo protest gladnih i obespravljenih radnika, već politički protest. Državu zanimamo samo kad treba da ginemo i glasamo, a kada su u pitanju goli život i radnička prava, onda je nema nigde,“ izjavio je Vujičić za Insajder.

Zaposleni u Goši su u generalnom štrajku od 28. marta ove godine. Goša zapošljava 358 ljudi i bila je u vlasništvu slovačke firme ŽOS koja je tu fabriku početkom aprila ove godine prodala kiparskoj kompaniji Lisnart za 4,2 miliona evra.

Antić: Priča o povećanju plata Vojsci politički marketing

Izvor: 021.rs, 22.08.2017.

Autor:Beta. -

Predsednik Vojnog sindikata Srbije Novica Antić izrazio je sumnju da je priča o povećanju plata u vojsci

samo politički marketing i da je taj sindikat poslao zvaničan zahtev Vladi Srbije za razgovor o kolektivnom ugovoru, ali da nisu dobili odgovor.

„Kolektivnim ugovorom bila bi uređena i pitanja primanja i da postoji želja da se to uradi Vlada bi se odazvala našem pozivu,, rekao je Antić za „Danas“.

Komentarišući izjavu ministra odbrane Aleksandra Vulina da je po naređenju predsednika Srbije Aleksandra Vučića formirana radna grupa koja će se baviti povećanjem plata u Vojsci, on je rekao da VSS, kao reprezentativan sindikat o tome nije obavešten.

„Uostalom, mi ne vidimo pravnu osnovu da predsednik osnuje takvu grupu. Prema propisima, predsednik države komanduje vojskom, ali nije njen rukovodilac. Pitanje plata i eventualnog formiranja radnih grupa je u nadležnosti Vlade i resornog ministra, a ne predsednika države“, rekao je Antić.

On je dodao da pripadnici Vojske Srbije cele godine slušaju o povećanju primanja i da se „svaki put ispostavilo da su ih lagali“.

„Dok ne čujemo konkretno za koliko procenata će biti uvećana plata i datum kada će povećanje stupiti na snagu, svaka priča o popravljaju standarda pripadnicima Vojske Srbije za nas je čista demagogija,, rekao je Antić.

Šarčević povodom štrajka

prosvetara: Neću biti

Supermen, ali ću bar biti

Betmen

Izvor: insajder.net, Beta, 21.08.2017.-

Ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Mladen Šarčević izjavio je danas da će se u sredu sastati sa predsednicom Vlade Srbije Anom Brnabić povodom najavljenog štrajka prosvetara 1. septembra da bi, kako je rekao, zajedno rešili probleme nagomilane decenijama.

Šarčević je govoreći o jednom od zahteva sindikata da se potpiše Protokol o zaradama kojim će plate zaposlenih u prosveti porasti na nivo iznad republičkog proseka, rekao da „on neće biti Supermen koji će to da reši, ali će bar biti Betmen“.

„Potrebno je da se prosveta diže sa platama i kada je bilo poslednje povećanje mi smo išli na jedan odsto više, a da bi se to desilo ozbiljnije treba da se napravi nekoliko poteza, a ne samo da država nadje pare koje nema, nego da se u nekom redosledu događaja još neke stvari dese“, naveo je on.

Šarčević je rekao da je sastanak sa premijerkom bio zakazan i pre najave štrajka, jer je „bio dogovor sa sindikatima da se vide u avgustu kada dođu sa odmora“.

Upitan da li će deca ići u škole na vreme, on je rekao da „će đaci krenuti u škole u petak, 1. septembra“ i dodao da „kolege znaju da taj problem mogu zajedno da izguraju“.

Šarčević je istakao da je Ministarstvo prosvete pokrenulo aktivnost otpremnina i da je, kako je kazao, došlo vreme da dođe do ozdravljenja sistema u ekonomskom smislu.

Govoreći o promenama Zakona o udžbenicima, Šarčević je izjavio da mu se trenutni zakon „uopšte ne sviđa“, ali da on ne može biti promenjen „tom brzinom“, jer su, kako je objasnio, sadašnji udžbenici izabrani na tri godine i traju zbog nasleđivanja i troškova.

On je dodao da se u 2018. godini kreće u reformu plana i

programa i da će tada doći do digitalizacije sistema pa i digitalizacije udžbenika.

Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije (USPRS) najavila je da će članovi tog sindikata prvog dana nove školske godine stupiti u jednodnevni štrajk i da će u petak, 1. septembra časovi trajati 30 minuta.

USPRS je saopštila da traži povlačenje iz procedure Nacrta Zakona o zaposlenima u javnim službama, hitno potpisivanje Protokola o zaradama kojim će plate zaposlenih u prosveti porasti na nivo iznad republičkog proseka, kao i povlačenje i izmene svih propisa koji zaposlene u prosveti „masovno ostavljaju bez posla“.

Unija: Jednodnevni štrajk u školama 1. septembra

Izvor: Danas. 18.08.2017.

Autor: D.D.-

Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije (USPRS) najavila je da će članovi tog sindikata prvog dana nove školske godine stupiti u jednodnevni štrajk i da će u petak, 1. septembra, časovi trajati 30 minuta.

USPRS je saopštila da traži povlačenje iz procedure Nacrta Zakona o zaposlenima u javnim službama, hitno potpisivanje Protokola o zaradama kojim će plate zaposlenih u prosveti porasti na nivo iznad republičkog proseka, kao i povlačenje i izmene svih propisa koji zaposlene u prosveti „masovno ostavljaju bez posla“.

Odluka o štrajku je doneta na sednici Glavnog odbora Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije koja je održana 16. avgusta. Odlučeno je da će zaposleni, članovi tog sindikata stupiti u jednodnevni štrajk i da će tog dana časovi trajati 30 minuta, a da će istog dana u 12 časova, sve gradske,

opštinske, regionalne organizacije održati protestne skupove u svojim mestima.

Lični stav : Hajde da upokojimo sindikate ako su to zaista zaslužili

Izvor: UGS Nezavisnost, 17.08.2017.-

Decenije aktivizna u sindikatu Nezavisnost ali i istraživanja i analize sindikata na Fakultetu političkih nauka utvrdili su me u uverenju da inače popularna priča o tome da sindikati, bar ovi u Srbiji, više ni čemu ne služe, sem možda interesima i sitnim privilegijama sopstvenih rukovodstava, nije ključna za razumevanje položaja, uloge i (ne)moći sindikata. Svoje temeljne razloge oni imaju u već četiri decenije primenjivanoj neoliberalnoj strategiji potiskivanja sindikata i uvećanja nejednakosti i egzistencijalne nesigurnosti zaposlenih i građana. Uostalom, i eksperti međunarodnih finansijskih organizacija su konstatovali da se između rasta nejednakosti, prekarnosti rada i opadanja moći sindikata može staviti znak jednakosti.

Istovremeno, "blamiranje" sindikata i, još pre, njihovo uzajamno optuživanje je izuzetno važna karta i putokaz za razumevanje mentaliteta i ponašanja na javnoj sceni na kojoj važi pravilo: javne vrline i privatni interesi i poroci.

Posledično, raširena u Srbiji svest o nemoći sindikata i gubitak poverenja u njih - a poverenje imate ako vam veruju da govorite istinu, da ste u stanju da ispunite data obećanja i da se ponašate u skladu sa razumevanjem pravde i solidarnosti za koje se zalažete ima razorne vidljive

posledice.

Upravo zato, ako nam je do profesionalnog integriteta, istine i socijalne pravde stalo, krajnje je vreme da o sindikatima i njihovim rukovodstvima progovorimo na bazi proverljivih argumenata i indikatora.

Polazna dilema je da li imamo javno dostupne podatke o strukturi prihoda i troškova sindikata na različitim nivoima njihovog organizovanja na osnovu kojih bi se moglo zaključiti da li oni zavise samo od sopstvenog članstva ili postoje osnovane sumnje da su posredno finansirani od poslodavačkih i državnih struktura?

Primeru radi, da li se iz činjenice da lavovski deo prihoda od članarine Ujedinjenih granskih sindikata Nezavisnost ide na zakup skromnih prostora može zaključiti da je ovaj sindikat od svog osnivanja 1991. godine bio ikada „ kućno mezimče vlasti „. I to koje - Miloševićeve, one demokrata u različitim koalicionim aranžmanima ili ove Vučićeve?

Da li su možda mezimčići slali svoje na funkcije u vladi i ministarstvima ili su neki drugi na raznim listama sedeli u poslaničkim klupama i direktorskim mestima?

Ako smo bili ludi i glupi pa nismo ko jeste i sa kojom polzom po zaposlene i građane?

Koje su to onda „ brojne i dobro plaćene „ funkcije u tripartitnim forumima i njihovim odborima okupirane od predstavnika ovog i drugih sindikata?

Da li je to članstvo i u kojim slučajevima vodilo izdaji interesa zaposlenih i prihvatanju nametnutih antiradničkih zakonskih projekata i praksi?

Drugi set pitanja je da li sindikat , Nezavisnost recimo, ima demokratske procedure izbora svojih rukovodstava i mogućnost priespitiivanja donetih odluka uključiv i određivanja zarada i nadoknada? Je li recimo statutarano usvojeno rešenje o ograničenju na dva mandata na jednoj funkciji nešto što koliko toliko ograničava tendenciju večitog kruženja istih.

Koje to još organizacije i udruženja imaju ovo rešenje u

svojoj praksi?

Koje to onda privilegije i sinekure može očekivati , za razliku od partijskog članstva, sindikalno članstvo ako podrži izbor određenog sindikalnog vođstva?

Naredni, dublji političkokulturni set dilema vezan je za pitanja poput onog može li neko koje je obrazovan i imućan i uspešan u svojoj profesiji biti dobar sindikalist i iskreno se zalagati za dostojanstven rad i redukovanje siromaštva i u Srbiji već drastičnih socijalnih nejednakosti?

Ili su takvi unapred sumnjivi i nemaju pravo i na sindikalnu nadoknadu koja bitnije ne prelazi vrednost prosečne zarade?

Je li politički unapred sumnjivo i svako isticanje od strane sindikata elementarne činjenice da se ispunjenje socijalnih zahteva ne da razdvojiti od njihovih demokratskih političkih pretpostavki, uključiv pristup javnosti? Ili je to poziv svim nosiocima vlasti na odstrel sindikata i optužbe za političku manipulaciju?

Naredni krug pitanja vezan je za odgovor na dilemu imamo li mi na delu zaista podelu na klijentelizmu sklona sindikalna vođstva i borbenu bazu ili su decenije bede i straha od nezaposlenosti disciplinovali i same zaposlene i okrenuli ih ka skupljanju knjižica stranaka aktuelne vlasti?

Najzad, da li je odbrana radnih i sindikalnih prava samo stvar „profesionalnih“ sindikalaca?

U koloni onih koje smo sa kolegama iz Saveza samostalnih sindikata izveli na prvomajski protest gotovo da nije bilo „selebritija“ - profesora, umetnika, novinara ...

Ili borba za veće zarade i manje nejednakosti nije i njihova borba. Što bi rekli ljudi sa Peščanika - ako vam je dobro, onda ništa.

Zoran Stojiljković, predsednik Ujedinjenih grnskih sindikata
Nezavisnost

Za sedam godina minimalac povećan samo 35 dinara

Izvor: Dnevnik.rs, 16.08.2017.

Autor: D.Mladenović.-

Polovinom sledećeg meseca trebalo bi da bude poznato da li će biti promenjena minimalna cena rada u Srbiji, a po pravilu, stavovi poslodavaca i sindikata se razlikuju.

Naime, većina poslodavaca ističe da nema dovoljno prostora da se minimalac poveća, dok su sindikati drugačijeg mišljenja. Zbog toga se može očekivati da pregovori socijalnih partnera - sindikata i poslodavaca - o povećanju minimalne cene rada neće biti nimalo laki niti jednostavni.

Da podsetimo, sadašnja minimalna cena rada iznosi 130 dinara po satu, a onima koji rade za minimalac ta visina satnice biće obračunavana do kraja godine. Da li će se ona menjati ili ne, biće poznato uskoro, a po rečima predsednika Saveza samostalnih sindikata Vojvodine Gorana Milića, poslodavci i sindikati koji pregovaraju o visini minimalne zarade u Srbiji trebalo bi da postignu dogovor i izađu sa zajedničkim predlogom do kraja avgusta. U suprotnom će, kao što se već i dešavalo, odluku doneti Vlada Srbije, najkasnije do 15. septembra.

130 dinara po satu sada je minimalna cena rada u Srbiji

Po Milićevom mišljenju, povećanje minimalne zarade je nužno jer je sadašnja nedovoljna i za zadovoljavanje osnovnih egzistencijalnih potreba, a povećanje proizlazi i iz važećeg Zakona radu.

- Zakonom o radu propisano je koji se parametri uzimaju u

obzir prilikom utvrđivanja minimalne zarade i potrebno je samo da se oni poštuju - kaže Milić. - Za sada još nema konkretnog predloga o tome koliko bi minimalna satnica trebalo da bude, ali je sasvim sigurno da mora biti viša od 140 dinara.

Šta gazde hoće

Iz odgovora 100 poslodavaca koji su stigli u Uniju poslodavaca Srbije o mogućnosti da se od 1. januara naredne godine poveća minimalna cena rada, proizlazi da bi o tome moglo da se priča samo pod uslovom da se umanje porezi i doprinosi za zarade i pooštri kaznena politika za one koji posluju u sivoj zoni.

Ukoliko bi se ta dva uslova ispunila, ocenili su poslodavci, moglo bi doći do povećanja, ne samo minimalca već i zarada zaposlenih u privatnom sektoru.

Minimalna cena rada u Srbiji je od 2010. godine do sada povećana tridesetak dinara. Pre sedam godina minimalna satnica bila je 90 dinara, a poslednja dva meseca te godine povećana je na 95 dinara. Ta cena rada važila je do juna 2011. godine, a potom je iznosila 102 dinara. Novo povećanje minimalne satnice, na 115 dinara, usledilo je u aprilu 2012. godine i ona je važila do 2015. godine, kada je povećana na 121 dinar po radnom satu. Po toj ceni satnice minimalna zarada obračunavana je do početka ove godine, od kada je 130 dinara po radnom satu.

140 dinara po satu sindikat traži da bude minimalac

S druge strane, stavovi poslodavaca, a na osnovu ankete koju je sprovedla Unija poslodavaca Srbije, pokazuju da čak 68 odsto njih ocenjuje da se nisu stekli uslovi za rast minimalne cene rada. Od trećine poslodavaca koji smatraju da bi minimalna cena rada ipak trebalo da se poveća, gotovo polovina ukazuje na to da može biti deset dinara više, odnosno da bi minimalna satnica mogla biti 140 dinara. Za povećanje minimalne cene rada u najvećoj meri su gazde koje rade u Vojvodini i Beogradu. Poslodavci iz prerađivačkog sektora, a posebno iz metalske industrije, većinom smatraju da minimalac treba povećati, dok su oni

koji rade u trgovinskim delatnostima protiv toga i ističu da se za porast minimalca u njihovoj grani nisu stekli uslovi.

Sindikati: Poslodavcima

važan samo profit

Izvor: FoNet, RTV, 16.08.2017.-

Posledice dugogodišnje niske minimalne cene rada u Srbiji ostavile su dubok trag i vidljive posledice na zaposlene i njihov materijalni i socijalni položaj i značajno su doprinele egzodusu mladih, zbog čega je nastao problem nedostatka pojedinih kadrova, saopštio je Savez samostalnih sindikata Srbije (SSSS).

Sve to, međutim, nije „osvestilo“ poslodavce, jer je nova anketa Unije poslodavaca Srbije još jednom pokazala da su im jedino važni kapital i zarada, a da im je radna snaga samo nužan trošak.

Da su se samo poslodavci pitali u Socijalno ekonomskom savetu, u prethodnih deset godina „minimalac“ sigurno ne bi bio povećavan, a oni i sada, kada treba da usledi dogovor oko nove cene rada za 2018. godinu, ističu da nema prostora da se uveća minimalna cena rada od 130 dinara po satu.

Savez samostalnih sindikata Srbije ističe da se zalaže za smanjenje nameta poslodavcima i smanjenje fiskalnih nameta, kao i oštiju kaznenu politiku za nelojalnu konkurenciju i rad „na crno“.

Bez obzira na to, realne osnove za značajno povećanje minimalne zarade postoje, a to bi bila i odlična smernica za rast minimalnih i zarada uopšte, jer u Srbiji „minimalac“

prima više od 300.000 radnika, navodi se u saopštenju.

Predsednik sindikata

„Namenske“ za Insajder:

**Naši standardi bezbednosti
su iz nekog drugog
vremena...**

Izvor : Insajder.net, 16.08.2017.-

U poslednjih mesec dana u fabrici „Milan Blagojević - Namenska“ iz Lučana buknu su dva požara. Požar koji se desio 14. jula i u kojem su stradala dva radnika ispituju tužilac i nadležni državni organi, dok je požar 2. avgusta kada su povređena još dva radnika okarakterisan kao požar „predviđen tehnološkim postupkom“.

Nakon drugog požara, rukovodstvo fabrike „Milan Blagojević - Namenska“ iz Lučana i Samostalni sindikat u fabrici izašli su sa saopštenjem koje je izazvalo kritike javnosti zbog toga što se u njemu smrt dva zaposlena relativizuje navodima da se nesreće događaju i na autoputevima. U saopštenju su iznete kritike na račun medija zbog davanja publiciteta slučaju.

Predsednik Samostalnog sindikata u fabrici Zoran Babić odgovarajući na pitanja Insajdera da li smatra neprimerenim ovakvo saopštenje u situaciji kada su dva radnika poginula, priznaje da je ono „nespretno formulisano“.

„Ja nisam bio tu kada je ono poslato. Neki od mojih saradnika su to malo nespretno i nesrećno formulisali“, kaže Babić za Insajder.

Upitan da li smatra problematičnim da sindikat koji bi trebalo da štiti prava radnika izađe s takvim saopštenjem i to zajedno s rukovodstvom firme u situaciji kada su dva radnika poginula na radnom mestu, Babić odgovara da ne vidi ništa „straobalno u tome“.

„Tragedija se dogodila u našoj zajedničkoj firmi. Prirodno je da onda damo zajedničko saopštenje. Ja ne vidim šta je toliko problematično,“ kaže predsednik sindikata za Insajder.

Babić je odbio da komentariše moguće uzroke i propuste tokom požara u kome su stradala dva radnika, ističući da je istraga u toku i da nema pravo da govori o tome. Ipak, on je priznao da postoji nesklad između opreme koju koriste i bezbednosnih standarda u firmi.

U februaru ove godine poginula su četiri radnika Tehničko-remontnog zavoda u Kragujevcu, a povređeno je još 25 osoba. I ovaj slučaj je i dalje u predistražnoj fazi.

„Naši standardi o bezbednosti i zaštitnoj opremi su iz nekog drugog perioda. Ja imam kritički stav prema tim standardima. Ali kada je reč o radnicima, na nama je samo da primenjujemo standarde. Ono što bi bilo potrebno i što postoji u svetu može se nabaviti, ali i dalje ostaje pitanje kako će se to uklopiti u naše standarde,“ kaže Babić.

Bez rezultata istrage ni nakon mesec dana

Ministar odbrane Aleksandar Vulin rekao je pre mesec dana da će formirati komisiju koja će ispitati sve okolnosti požara u fabrici „Milan Blagojević – Namenska“ u Lučanima. Za sada, rezultati istrage nisu poznati javnosti.

Novinari Insajdera su poslali pitanja Ministarstvu da li je Komisija utvrdila koje su procedure prekršene u ovom slučaju, kao i ko je odgovoran za propuste, ali odgovore nismo dobili do objave teksta.

Podsetimo, do požara 14. jula došlo je ispred pogona za

proizvodnju raketnih goriva, a tokom prilikom su teško povređena dva radnika. Samo dva dana kasnije 55-ogodišnji M.I. (55) je preminuo, dok je njegov kolega podlegao povredama 3. avgusta, usled komplikacija.

Tokom požara koji se desio 2. avgusta povređena su dva radnika, ali njihovi životi nisu ugroženi.

Posao u namenskoj industriji jedan je od najnebezbednijih u zemlji, jer se u procesu proizvodnje koriste opasne materije kao što su nitroceluloza i nitroglicerina.

Prema pisanju medija, od 2000. godine do danas poginulo je 20 radnika namenske industrije, a povređeno je blizu 60. U poslednjih deset godina je bilo 14 nezgoda u fabrikama namenske industrije.

Štrajkači „Goše” u utorak pred Vladom Srbije

Izvor: Politika, 16.08.2017.

Autor: Olivera Milošević.-

Otkako su najavili odlazak u Beograd, stižu pozivi iz policije i ministarstava, pitaju odakle im novac za put i troškove, ko im je dao dozvolu i odobrenje...

Smederevska Palanka - Radnici FŠV „Goša” iz Smederevske Palanke odlučili su da u utorak, 23. avgusta, protestuju ispred Vlade Srbije u Beogradu. Uputiće i proglas svim nezadovoljnim radnicima u Srbiji, kao i svim sindikatima da im se pridruže na protestu i podrže ih u borbi za osnovna radnička prava.

Na ovaj korak štrajkači su se odlučili svesni da sedenjem u

krugu fabrike ne mogu baš ništa da promene. Nisu plodom urodile ni svakodnevne blokade važnih međunarodnih saobraćajnica, železničke stanice, pa ni štrajk glađu. Štrajk koji traje skoro pet meseci sveo se na obećanja koja, kažu radnici, nisu ispunjena. Zato oni više nikome ne veruju.

- Očajni smo i sve manje nade imamo, ali to ne znači da ćemo prestati da se borimo. Ne tražimo ništa što nam ne pripada, što nismo zaradili, zato ćemo istrajati. Ali, ni sa državom, ni sa bivšim i sadašnjim vlasnicima, nemamo šansu da se izborimo sedeći u fabrici. Verujte, nisam ni sanjao da ovako nešto može da se desi kad se privatizovala firma, svi smo verovali da će biti bolje, a gledajte dokle su nas doveli, do prosjačkog štapa - kaže Milan Vujičić, predsednik Štrajkačkog odbora.

Ako se ni nakon utorka ništa ne promeni, od septembra najavljuju povratak pred vladu. Sačekaće, kažu, da prođu godišnji odmori.

- Čitamo da bivši gazda Vladimir Por pere ruke od nas, izjavio je da ga firma u Palanci više ne zanima jer je na nove vlasnike, „Lisnart holding limitid“ sa Kipra, preneo sva prava i obaveze, uključujući i dugovanja prema zaposlenima. I premijerka je izjavila još u prošli petak da su dogovoreni pregovori u Slovačkoj, pa vidite da od toga nema ništa, sve su to priče za malu decu, čista zaludživanja - smatra Vujičić.

Ni najnovije najave generalnog direktora Milutina Šćepanovića da ima nove ponude za štrajkače, radnici ne smatraju ozbiljnim.

- Ništa mu više ne verujemo. Znamo mi sve njegove ponude koje se svode na to da počnemo da radimo, a kad bude imao para, a ne zna kad i koliko, on će da nam da. Radnici su odlučni da ne pristaju na ta njegova uslovljavanja - kaže predsednik štrajkača.

Brine ga i to što, kako tvrdi, otkako su najavili odlazak u Beograd, stižu pozivi iz policije i ministarstava, koje smatra nekom vrstom pritiska.

- Otkako smo rekli da se spremamo za protest ispred vlade, zovu i pitaju odakle nam novac za put i troškove, ko nam je

dao dozvolu i odobrenje i slično. Svima sam rekao da nas politika ne zanima, već se borimo za sebe i svoje porodice – kaže Vujičić.

Generalni štrajk u „Goši” počeo je krajem marta. Radnici traže isplatu zaostalih zarada neuplaćenih od 2015. godine, uplatu doprinosa i poreza za četiri i po godine i nakon toga povezivanje radnog staža i overu zdravstvenih knjižica.

Zvanično, aktuelni vlasnik FŠV „Goša” je kiparski „Lisnart holding limitid” koji je od ŽOS Trnava iz Slovačke u toku štrajka kupio palanačku fabriku.

28

Otkaz nakon nadzora inspekcije rada

Izvor: Portal radnik.rs, 15.08.2017.-

Autor: radnik.rs

Inspektori rada imaju zakonsko pravo da tokom nadzora ispituju radnike da li je njihov poslodavac prekršio zakon i tako ih izlažu riziku da ostanu bez posla ukoliko to potvrde.

Bivši radnik firme „Albon“ Vladimir Božić ostao je bez posla nakon što je tokom nadzora potvrdio inspektoru rada da mu je protivzakonito određen prekovremeni rad.

Otkaz nakon prijave inspekciji

Vladimir Božić je pre dve godine bio radnik fabrike delova za automobile “Albon engineering and manufacturing” u Rumi i odlučio da podnese prijavu inspekciji rada zbog prekovremenog rada.

„Praktično od prvog dana sam radio prekovremeno, nije bilo radne nedelje da sam radio manje od 60-70 sati, dok se po pravilu kada se menja smena nedeljom radilo i po 16 sati. Potpisao sam ugovor o radu na neodređeno sa stavkom o probnom radu od šest meseci. Plata je bila dobra, oko 50 hiljada dinara, jer su subvencionisani od strane države i jer se cela proizvodnja izvozi u Evropu, ali se i mnogo radilo“, ispričao je Božić za portal Radnik.rs.

On kaže da je primetio da i ostali radnici u firmi pokazuju znake fizičke i psihičke iscrpljenosti, ali da šefove to nije zanimalo.

„Na jednom internet sajtu sam pročitao da inspekcija rada ne sme da otkrije ko je prijavio poslodavca, pa sam odlučio da prijavim problem i potpišem se imenom i prezimenom“, kaže Božić.

Božić kaže da je inspekcija došla u firmu dva meseca nakon njegove prijave i da je poslodavac saznao da se on obratio inspekciji.

„Posle dolaska inspekcije niko u fabrici nije hteo da komunicira sa mnom, držali su se dalje od mene, a radno vreme mi je bez objašnjenja spuštano na zakonskih 40 sati. Bilo mi je jasno da znaju da sam ja podneo prijavu inspekciji rada i da je samo pitanje dana kada će me otpustiti“, tvrdi on.

Božić kaže da je bio otpušten dva meseca nakon inspeksijskog nadzora sa obrazloženjem da „nije pokazao odgovarajuće radne i stručne sposobnosti“.

„Prvo ocenjivanje rada sam imao pre podnošenja prijave inspekciji i tada sam dobio najviše ocene“, tvrdi on.

Božić je, kako kaže, kasnije odlukom suda po Zakonu o zaštiti uzbunjivača vraćen na posao. Prema njegovim rečima, u tom postuplu su mu pomogli advokati antikorupcijskog portala Pištaljka.

„Kada sam se vratio na posao neke kolege su me krišom podržavale, a neke se ljutile zbog moje borbe, ali svi su se držali podalje od mene. Posle nekog vremena sam shvatio da

ne želim da nastavim da radim u ovoj fabrici gde ću uvek biti obeležen, pa sam na kraju odustao od tužbe i prešao u drugu firmu”, navodi.

Budući da je Božić odustao od sudskog spora, sud nije doneo odluku da li je Božićev otkaz zakonit, odnosno da li je dobio otkaz zbog prijave inspekciji rada.

Država dala subvencije fabrici “Albon”

Prema podacima koje je objavio portal Javno.rs, fabrika “Albon” u Rumi dobila je subvencije od sedam hiljada evra po radnom mestu. Novosti su prošle godine objavile da je podsticajna sredstva dobila i fabrika “Albon” u Šimanovcima.

Pištaljka navodi da je ova britanska kompanija dobila besplatno od države pet hektara zemljišta u Šimanovcima.

Ministarstvo za rad: Božić je jedini potvrdio da radi prekovremeno

Ministarstvo za rad je za Radnik.rs potvrdilo da je na osnovu Božićeve prijave utvrđeno da je „Albon“ u slučaju četvoro zaposlenih odredio prekovremeni rad u trajanju dužem od 48 sati nedeljno, što je protivzakonito. Iz Ministarstva kažu da je inspektor rada „primenom metode slučajnog uzorka vršio uvid u obračun zarada zaposlenih” i tako ustanovio ovu nepravilnost.

Međutim, iz ovog ministarstva su naveli da su tokom inspekcijuskog nadzora “uzete na zapisnik izjave zaposlenih od kojih ni jedan zaposleni svojom izjavom nije potvrdio postojanje prekovremenog rada. U cilju potpunog utvrđenja činjeničnog stanja i zakonitosti poslovanja poslodavca, uzeta je izjava i podnosioca prijave Vladimira Božića koji je jedini potvrdio postojanje prekovremenog rada”.

Na ovaj način, poslodavac je lako mogao doći do zaključka ko je podneo prijavu inspekciji budući da je Božić jedini radnik koji je potvrdio navode iz prijave.

Ispitivanje radnika tokom inspekcijuskog nadzora

Pitali smo Ministarstvo zbog čega inspektori uzimaju izjave radnika o nepravilnostima kod nadziranog poslodavca

budući da takve izjave ne mogu biti verodostojne - radnici rizikuju svoja radna mesta ukoliko potvrde da je poslodavac kršio zakon.

U odgovoru se navodi da inspektor rada "pored izjava zaposlenih i radno angažovanih lica, vrši uvid i u celokupnu dokumentaciju i pribavlja podatke potrebne za vršenje inspekcijskog nadzora, tako da navedene izjave nisu jedini relevantni dokaz u postupku inspekcijskog nadzora".

Iz Ministarstva takođe navode da je ovakvo postupanje inspekcije u skladu sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru gde zaista piše da inspektor radi utvrđivanja činjenica uzima pisane i usmene izjave, između ostalog, i zaposlenih i radno angažovanih. Ova zakonska odredba otvara veliki prostor za zloupotrebe jer inspektor, umesto utvrđivanja istinitosti navoda iz prijave, ispitivanjem zaposlenih vrši pritisak na radnike, a posebno na one koji su podneli prijavu. Ako su inspektori u slučaju fabrike "Albon" na osnovu dokumentacije zaključili da radnici rade prekovremeno, nejasno je zbog čega se uopšte uzimaju izjave radnika.

Na pitanje da li poslodavac ima uvid u izjave koje su dali radnici, iz Ministarstva navode da "ima uvid u izjave koje daju zaposleni i radno angažovana lica imajući u vidu da zapisnik o inspekcijskom nadzoru predstavlja javnu ispravu".

Budući da poslodavac dobija zapisnik u kome može videti šta su radnici izjavili, Radnik.rs je pitao Ministarstvo da li inspekcija rada dovodi radnike u poziciju da izgube posao ukoliko potvrde da je poslodavac kršio zakon.

„Izjave uzete od zaposlenih ne predstavljaju jedinu relevantnu radnju koju inspektor rada preuzima u vršenju inspekcijskog nadzora, tako da isključivo zbog date izjave zaposleni ne može da izgubi posao. Izjave zaposlenih uzimaju se u funkciji obezbeđenja zakonitosti rada poslodavca i zaštite prava zaposlenih", piše u odgovoru Ministarstva.

Ispravka: U prvobitnom tekstu je pisalo da je Vladimir Božić ostao bez posla zbog toga što je prijavio nepravilnosti

inspekciji rada. Viši sud u Sremskoj Mitrovici je utvrdio da je Božić dokazima učinio verovatnim da bi otkaz proizveo nenadoknadivu štetu, pa je Božić dobio Rešenje o privremenoj meri kojom je vraćen na posao do okončanja sudskog spora. Božić je odustao od tog spora, pa sud nije odlučivao o zakonitosti Božićevog otkaza.

Iza optimizma statistike rada

Izvor: masina.rs, 15.08.2017.

Autor: Irena Pejić.-

Povećanje broja zaposlenih kojim se vlast hvali skriva realno stanje. Sve je više onih koji preživljavaju na marginama tržišta rada, penzionera koji su prinuđeni da rade, kao i mladih koji migriraju. Takvim manipulacijama se priprema teren za dalje smanjivanje radnih prava.

Koliko država može da krije pitanje rada i (ne)zaposlenosti (sa svim svojim posledicama) iza zvaničnih statistika uz koje nam servira priče o ekonomskom boljitku i sve većem rastu, pokazuje istraživanje „Statistika i dostojanstven rad: Krićka analiza političkog tumačenja statistike rada“ Sarite Bradaš.

Autorka dovodi u pitanje zvanične podatke o porastu zaposlenosti i smanjenju nezaposlenosti, i postavlja pitanje koje će zvaničnici redovno izbegavati: kakva je mogućnost ostvarenja dostojanstvenog rada? Takav rad bi obuhvatio, pored pristojne zarade koja može da zadovolji osnovne potrebe radništva, i potreban nivo bezbednosti na radu, socijalnu zaštitu, izgleda za razvoj, jednakost i društvenu integraciju, ali i mogućnost organizovanja radništva koje bi omogućilo participaciju u donošenju odluka koje utiču na

radne, a time i životne izgleda zaposlenih.

Istraživanje obuhvata analizu zvaničnih statističkih podataka s kritičkim osvrtom predstavljenih rezultata, koji nam mogu dati jasniji uvid u razliku između stvarnog stanja na tržištu rada i njegove statističke predstave, s druge strane.

(Ne)zaposlenost: stvarno i statističko stanje

Bradaš pokazuje brojne kontradiktornosti zvaničnih statistika: nepoklapanje podataka o zaposlenosti i nezaposlenosti između različitih statistika, nepostojanje podataka o slobodnim i popunjenim radnim mestima na tržištu rada, selektivno prikupljanje podataka o zaradama i sl.

Prema mišljenju autorke: „[s]tatistika u oblasti rada donosi se s namerom ne samo da se oslikaju privredna kretanja nego i da u donošenju politika koje se odnose na zapošljavanje i socijalnu politiku vi možete da se prilagodite“. Tako se iz uvida u različite strategije koja država pravi s ciljem zapošljavanja može videti kako se vlast oslanja na podatke pravljene tako da im idu u korist.

O tome autorka istraživanja za Mašinu kaže:

U Srbiji nije cilj stvaranje pune i kvalitetne zaposlenosti, već povećanje smanjenja nezaposlenosti. Dakle, čini se da je namera stvaranje paralelne stvarnosti u kojoj izgleda kao da je Srbija zemlja u kojoj je sve sjajno i postoji ogromna ponuda poslova, a oni će da se bave teže zapošljivim grupama, a imamo ogromnu populaciju koja nema posao.

Po zvaničnoj statistici, vrlo fleksibilno merena zaposlenost povećana je sa 41,7% (2014) na 47,1% u 2016. godini, dok je nezaposlenost smanjena sa 19,4% (2014) na 15,3%. Te brojke se postižu zapošljavanjem pretežno u neformalnom sektoru i kod samozaposlenih (u poljoprivredi i manuelnim zanimanjima najviše), dok je slab rast poslova u formalnoj ekonomiji. Raditi u neformalnoj ekonomiji ujedno je i jedini

način preživljavanja za one bez ikakvog posla. Pored toga, uz nedostatak radnih mesta pojavljuje se i pitanje niskog (ako ikakvog) nivoa socijalnih davanja, malih plata i još manjih penzija. Tako nezaposleni zarad osnovne egzistencije pristaju na rad na crno bez ikakvih prava.

Promeni u trendu zaposlenosti, odnosno njegovom navodnom rastu, doprinose dve paradoksalne situacije. Prvo, broj mladih opada (što decenijskim padom priraštaja, što migracijom mladih iz zemlje) i to doprinosi smanjenju broja radno sposobnih. U statistici se to prikazuje kao porast zaposlenih za dva procentna poena.

Nastavi li se trend pada stanovnika ovim tempom (75000 godišnje) 2020. godine, uz isti broj zaposlenih kao 2016, stopa zaposlenosti stanovništva radnog uzrasta u Srbiji bi se povećala za fantastičnih 6,9 procentnih poena i iznosila bi 62,1%.¹

Drugo, tokom 2016. godine najveći porast zaposlenosti bio je u kategoriji građana preko 65 godina (najviše u neformalnom sektoru). Smanjenje ionako malih penzija doprinelo je potrebi starijih za zapošljavanjem kako bi sebi obezbedili osnovnu egzistenciju, dok poslodavci koji ih zaposle imaju i dodatnu korist jer nemaju obavezu plaćanja dela poreza, recimo za zdravstveno osiguranje zaposlenog penzionera koji pritom nema pravo na bolovanje.

Najmanji rast broja zaposlenih (4%) je kod onih starosti 24–64 godina. To pokazuje koliko malo država čini da se zaposlenost zaista poveća, a koliko je najširi sloj stanovništva uslovljen egzistencijom prisiljen da radi bilo šta pod bilo kakvim uslovima.

Tako je naizgled pozitivan pokazatelj povećanja zaposlenosti rezultirao, u najvećem delu, povećanjem broja obespravljenih ljudi koji su na marginama tržišta rada, mladih koji umesto da se obrazuju rade slabo plaćene poslove, starijih kojima penzija ne obezbeđuje opstanak, ljudi koji

nemaju garantovanu zaradu ili onih čija je zarada znatno manja, ljudi koji nemaju bezbednost ni zaštitu na radu, pravo na bolovanje, pravo na godišnji odmor, prava iz socijalnog osiguranja, zakonsko radno vreme, pravo na sindikalno organizovanje i slično.²

Istraživanje Sarite Bradaš pokazuje da zvaničnici restriktivno mere nezaposlenost (za razliku od suprotnih kriterijuma za merenje zaposlenosti), koja nije prikazana realno, jer će anketirana osoba biti svrstana u zaposlene ako je obavljala barem jedan sat plaćenog ili neplaćenog posla u protekloj nedelji. To mahom zamagljuje stvarno stanje velike nezaposlenosti u Srbiji, posebno ako imamo u vidu da je dugoročna nezaposlenost (a ona predstavlja 65% od ukupne) nepromenjena i da je najveći broj radno sposobnih duže vreme bez posla.

Prema ovom istraživanju, od 2013. godine postoji trend sve većeg zapošljavanja na nekvalifikovanim poslovima, dok se broj poslova za koje je potrebno više obrazovanja smanjuje. Jedan od razloga je implementacija zvanične politike privlačenja stranih investicija:

U praksi, dolazak stranih investitora najčešće znači otvaranje preduzeća s niskim stepenom finalizacije proizvoda (autokablovi, sklapanje delova obuće, proizvodnja čarapa), u kojima se zapošljava uglavnom po ugovorima na određeno vreme, a radi se prekovremeno iznad utvrđenog zakonskog maksimuma.

Ljudi koji su nezaposleni ali nisu na Birou za zapošljavanje smatraju se neaktivnima, pa oni ne ulaze u broj nezaposlenih iako to realno jesu. Odgovornost za netražnje posla se, po Bradaš, trivijalizacijom i individualizacijom prenosi sa države na pojedinca, čime se zanemaruje činjenica da motivacija za traženje posla, pored ponude poslova (a treba imati u vidu da je samo 15% otvorenih radnih mesta oglašeno), zavisi i od socijalnih veza i

poznanstava, novca, vremena ali i prethodnih iskustava. Iz tog razloga i ne čudi da odustajanje od traženja posla nastupa posle više stresnih i neuspešnih pokušaja u tim uslovima. Suočeni s rizicima otpuštanja i novog kruga traženja posla, zaposleni nastoje da rade još više, a nezaposleni zbog restrikcija u sistemu socijalne zaštite prihvataju bilo kakav posao kojim će obezbediti nekakav prihod bez obzira na uslove.

Kakva zaposlenost?

Pitanje zarada tek je jedno od važnih pokazatelja kvaliteta zaposlenja, i odgovara na pitanje da li posao obezbeđuje materijalnu sigurnost koja je preduslov za zadovoljenje osnovnih potreba ljudi da normalno žive. Podaci o prosečnim zaradama prikupljaju se među zaposlenima kod velikih preduzetnika, koji imaju veće zarade od proseka, dok se zarade u manjim preduzećima, naravno s nižim (najčešće nižim od proseka) primanjima ne objavljuju. Isti princip se primenjuje i kada se gleda kakve su zarade po sektorima – najmanje su zastupljene zarade zaposlenih iz onih slabije plaćenih. A čak i ova „namerno neprikladna računica“ prosečnih i minimalnih zarada među najnižima je u Evropi. Uz to, u zvaničnim statistikama ne postoje podaci o broju zaposlenih koji platu ne primaju ili primaju minimalnu, odnosno manje od zakonom propisane minimalne zarade.

Bradaš pokazuje i to da prosečne zarade nisu dovoljne za dostojanstven život. Za prosečnu potrošačku korpu u Srbiji (u oktobru mesecu 2016, *prim. aut.*) novac mogu izdvojiti samo zaposleni čija je bruto zarada veća od 95.000 dinara, što znači da najveći broj zaposlenih nema dovoljno novca da priušti prosečnu potrošačku korpu.

Prekarizaciji rada u Srbiji doprinela je promena institucionalnog okvira tržišta rada, pre svega izmene Zakona o radu iz 2014. godine, koje su dovele do lakšeg otpuštanja, smanjivanja uloge sindikata i uopšte smanjivanja prava radnika.

Imamo ljude angažovane u javnim radovima za 18.000 dinara po ugovorima o privremenim

poslovima, stručne prakse za 12.000 dinara, i nisu ni u kakvom radnom odnosu itd. Nažalost, sindikati ne koriste ovaj prostor, koji bi u svim agendama trebalo da imaju punu i kvalitetnu zaposlenost. Ljudima tako ostaje samo da se bore na individualnom nivou. A rešenje često bude ili štrajk glađu kad ne dobijaju plate, ili samopovređivanje, ili na kraju i samoubistvo. Ja očekujem da će i buduće promene Zakona o radu ići ka daljoj fleksibilizaciji rada i još većoj nesigurnosti. A kada imate tako veliku ponudu radne snage a malo poslova, onda se samo urušavaju prava onih koji rade.

Zvaničnih podataka o zaposlenima koji obavljaju prekovremeni rad nema. Međutim, ovo istraživanje pokazuje da veliki broj zaposlenih želi da radi duže, što ukazuje na to kolika je egzistencijalna ugroženost radnika i radnica: „Oni se grčevito bore samo za zadovoljenje osnovnih egzistencijalnih potreba i potreba svoje porodice i opcrtavaju socijalnu marginu“.³ O posledicama ovakvog stanja na tržištu rada Bradaš kaže:

I teorija i empirija pokazuju da rad treba da zadovolji ekonomske, socijalne ali i psihološke funkcije. U ovakvim uslovima ljudi to ne mogu da ostvare. To narušava fizičko i psihičko zdravlje i kod nezaposlenih i kod zaposlenih, a to se dalje odražava i na njihove porodice, koji su u teškoj situaciji gde oni koji izdržavaju te porodice nemaju načina ni mehanizme da zadovolje elementarne potrebe. Ogroman broj ljudi je po statistikama zaposlen a u stvari se nalazi u prekarnom obliku rada. Kada ste na nesigurnom poslu, vi jednostavno ne možete da planirate budućnost. A kada ne možete da planirate budućnost, to dodatno narušava vaše zdravlje. Tako da, od sistema kakav se u Srbiji promoviše,

možemo da očekujemo još težu situaciju.

Ovo istraživanje pokazuje koliko država statistikama koje objavljuje zapravo manipuliše realnom slikom na tržištu rada u cilju daljeg sprovođenja politika koje samo nadalje urušavaju radnička prava i životne uslove najšireg sloja stanovništva. Ono može biti dobra polazna tačka za dalja, detaljnija istraživanja o problemima s kojima se radnici i radnice, kao i nazaposleni, suočavaju kako bi se radilo na daljoj organizaciji u borbi za bolje radne i životne uslove.

Vlada krši zakon ignorišući vojni sindikat

Izvor: Danas, 14.08.2017.

Autor: V. Jeremič. -

Vlada Srbije prekršila je Zakon o radu odbijajući da sa predstavnicima Vojnog sindikata Srbije pregovara o kolektivnom ugovoru.

Iz Vojnog sindikata za Danas kažu da će sačekati kraj avgusta da se završi sezona godišnjih odmora, a da će, ukoliko i onda izostane reakcija poslodavca, nastaviti sa sindikalnim aktivnostima, koje će najverovatnije ponovo uključivati i protestna okupljanja.

Predsednik Vojnog sindikata Srbije Novica Antić je 18. jula predsednici Vlade Ani Brnabić poslao zvaničan zahtev za pristupanje pregovorima o zaključenju posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u sistemu odbrane. Iako Zakon o radu obavezuje poslodavca, u ovom slučaju Vladu, da odgovori na zahtev reprezentativnog sindikata u roku od 15 dana, predstavnici sindikata nisu dobili nikakav odgovor.

- Kada je istekao rok od 15 dana, poslao sam Vladi

urgenciju, ali ni to nije pomoglo. Doduše u ponedjeljak, 7. avgusta, zajedno sa predstavnicima drugih sindikata prisustvovali smo sastanku sa državnim sekretarom Ministarstva odbrane Aleksandrom Živkovićem, ali nije bilo konkretnih pregovora o kolektivnom ugovoru. Sastanak se pretvorio u diskusiju oko toga da li mi uopšte imamo pravo na kolektivni ugovor - navodi Antić.

Razlog zbog kojeg Vlada i Ministarstvo odbrane, smatra Antić, odbija da uđe u pregovore o kolektivnom ugovoru, jeste taj što bi im taj dokument suzio mogućnost da donošenjem pravilnika uređuju odnose u Vojsci.

- Svi pravilnici koje donosi ministar odbrane i Vlada, a koji uređuju razna pitanja, počev od dnevnica pa nadalje, bili bi definisani kolektivnim ugovorom. Samim tim, njima bi u naredne tri godine u tom smislu bile vezane ruke - kaže Antić.

Međutim, prema njegovim rečima, odbijanjem da pregovara, Vlada je paradoksalno izgubila mogućnost da donosi pravilnike koji se tiču Vojske.

- Zakon o radu jasno propisuje da ukoliko poslodavac odbije da uđe u pregovore u roku od 15 dana, ne može da donosi pravilnike koji zadiru u prava radnika - tvrdi Antić.

Ipak, Antić dodaje da će sindikat sačekati kraj avgusta da se završe odmori pre nego što nastave sa „sindikalnim aktivnostima“.

- Ukoliko i tada ne bude nikakve volje od strane poslodavca da uđe u pregovore, od jeseni ćemo verovatno ponovo početi sa protestnim okupljanima. Takođe, time što je Vlada prekršila Zakon o radu, otvara nam se mogućnost da svoja prava zaštitimo pred sudom - naveo je Antić.

Podsetimo, zahtevajući popravljavanje materijalnog položaja vojnika, Vojni sindikat Srbije je u saradnji sa Policijskim sindikatom Srbije od kraja novembra prošle godine održao šest protestnih okupljanja.

Krivičnu na disciplinsku prijavu

Nedugo nakon poslednjeg i najmasovnijeg protesta Vojnog

sindikata koji je održan u aprilu ove godine, nadređeni Novice Antića u Vojnoj policiji su protiv njega podneli disciplinsku prijavu zbog javnih istupanja na protestima. „Trenutno taj slučaj stoji. Verovatno će ga aktivirati kada se završe odmori. Ukoliko se to desi, ja ću na to verovatno odgovoriti podnošenjem krivičnih prijava, pošto je apsolutno nezakonito podnositi disciplinsku prijavu zbog sindikalnih aktivnosti“, kaže Antić.

MINIMALAC NA RAČUN,

OSTATAK NA RUKE

Zloupotrebe u isplati

zarada u Srpskoj niko ne

kažnjava

Izvor; Blic, 14.08.2017.

Autor: Borka Buduć.-

Plate u privatnom sektoru se isplaćuju nezakonito, a nadležni nemaju rešenje za ovaj problem. Na razgovoru za posao u privatnom sektoru radnicima u RS se odmah daje do znanja da će deo plate primati preko banke, a deo u koverti.

- Našla sam posao u butiku. Poslodavac mi je rekao da ću biti prijavljena na 410 KM, a da će mi naknadno dati još 210 do 220 KM zavisi kako-kad. Naravno da sam pristala, jer znam da većina poslodavaca tako radi, to je javna tajna - kaže trgovka Bojana.

Koliko radnika radi po principu deo na račun, ostalo na ruke pouzdano se ne zna.

U Savezu sindikata RS ocenjuju da je preko 30.000 radnika prijavljeno na minimalac od 395 KM.

- U većini slučajeva na minimalac se prijavljuju radnici sa srednjom školom pa i sa fakultetom, a ostatak se isplaćuje u kešu - ističe Tane Peulić, član Predsedništva Saveza sindikata RS.

On kaže da ima firmi u kojima su svi radnici prijavljeni na minimalac što je nemoguće.

Kad se doda podatak Poreske uprave da je oko 100.000 radnika prijavljeno na platu koja je jednu marku veća od minimalne i rasponu je do 600 KM, jasno je da zarade nisu realno prijavljene.

- Radnici se ne bune jer će dobiti otkaz, dok nadležni kontrolni organi ne mogu tome da stanu u kraj, iako zbog toga država gubi novac, a radnici će imati manju penziju. Oštećeni su i poslodavci koji poštuju zakon - ističe Peulić.

U Inspektoratu RS kažu da je teško dokazati da poslodavci radnicima deo plate isplaćuju „na ruke“ kako bi izbegli plaćanje poreskih obaveza.

- To zahteva dokazni postupak pred sudom, uz saradnju radnika, koji bi svojim iskazima i dostavljenim dokazima potvrdili takve navode - kaže Dušanka Makivić, portparol Inspektorata RS.

U Poreskoj upravi RS nisu odgovorili postoji li način da se suzbije isplata plata na crno.

Kontrolišu samo papire

U Inspektoratu RS kažu da je poslodavac dužan da radniku obračuna i isplati platu u skladu sa ugovorom o radu koji su potpisali, te kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu. Kontrole se svode uglavnom na pregled dokumentacije.

- Uvidom u dokumentaciju i evidencije poslodavca, kao što su ugovor o radu, evidencija o dnevnoj prisutnosti radnika, platne liste i drugo utvrđujemo da li je poslodavac radniku isplatio platu definisanu ugovorom u zakonom propisanom

roku, te uredno platio poreze i doprinose - navode u inspekciji.

Željko Veselinović: Radnici u Srbiji se plaše da se bore za svoja prava, zato i trpe iživljavanja

Izvor: novaekonomija.rs, 14.08.2017.

Autor: Nataša Stojanović.-

Status radnika u Srbiji neće se promeniti dok god oni ne postanu hrabriji i ne počnu sami da se bore za svoja prava, rekao je za Novu ekonomiju Željko Veselinović, predsednik Udruženih sindikata Sloga, komentarišući situaciju u fabrici Olimpias u Nišu, čije su se radnice žalile da im šefovi ne dozvoljavaju da koriste toalete van pauze.

On je naveo da anonimne prijave ništa ne znače i istakao da je krajnje vreme da radnici shvate da sami moraju da kažu: „Ne“, jer u suprotnom neće ni imati bilo koja prava.

„Zatraže od nas zaštitu tek kada već dobiju otkaz, a tada je kasno. Umesto da čim počnu maltretiranja dođu kako bismo im pomogli da ostanu na poslu. Radnici Srbije moraju da shvate da se niko neće izboriti za njihova prava, ako oni to sami ne učine“, rekao je Veselinović.

Podsetimo, portalu Južne vesti, prošle nedelje javilo se nekoliko radnica fabrike Olimpias u Nišu koje su rekla da mogu da idu u toalet samo tokom pauze. One su kazale da

se izuzetak ne pravi ni kada neka od njih ima zdravstvene probleme zbog kojih mora često da koristi toalet. Takođe, one su navele da posle bolovanja trpe odmazdu šefova, koji ih tada, po kazni, „šetaju“ iz jednog sektora pogona u drugi.

„Ne daju im da piju vodu van pauze da ne bi često išle u toalet. I one i dalje nemaju hrabrosti da dođu i pod imenom i prezimenom kažu šta su prinuđene da trpe. A upravo je najveći problem nedovoljna hrabrost ljudi i strah od otkaza da se stvari promene“, kazao je Veselinović.

Podsetio je da je sa ovakvom vrstom mobinga prva počela Jura i to još 2010 godine tokom prethodne vlasti, koja je, takođe, podržala fabriku, a ne radnike.

„Pratimo situaciju koliko možemo. Uspeli smo da u Geoksu uz podršku međunarodnih institucija i protestima postignemo da radnici dobiju bolje uslove rada. Ali, ponavljam, mi ne možemo ništa da učinimo ako ljudi nemaju hrabrosti da kažu šta im se dešava pod imenom i prezimenom. Nemaju čega da se plaše jer ćemo im mi pružiti punu podršku“, kazao je Veselinović.

Sindikalci najavljuju

nastavak borbe: Na jesen

novi protesti

Izvor: vesti-online.com, 13.08.2017.

Autor: B. Đokić.-

Sudeći po najavama sindikata, građanskih udruženja i pojedinih stranaka, vruća jesen čeka ulice Beograda i drugih srpskih gradova. Odmah posle sezone letnjih odmora počće protesti za veća prava zaposlenih u

Srbiji, smanjenje korupcije i veće zarade.

Seriju protesta za prava radnika i protiv državne samovolje započeli su policijski i Vojni sindikat Srbije i Inicijativa Ne da(vi)mo Beograd. Policijski i vojni sindikati se bore za veća prava zaposlenih u bezbednosnim i javnim službama, protiv korupcije i postavljanja kadrova sa sumnjivim biografijama na ključne pozicije u policiji i vojsci, dok je Inicijativa Ne da(vi)mo Beograd okupila desetine hiljada građana u protestu protiv samovolje vlasti, koja se najbolje videla u slučaju noćnog rušenja u beogradskoj Savamaloj.

Na pitanje da li će nastaviti protest, Novica Antić, predsednik Vojnog sindikata Srbije, kratko za „Vesti „odgovara:

- Naravno da hoće.

Kako dodaje, cilj i vojske i policije jesu bolji uslovi života i rada za sve pripadnike Ministarstva odbrane i Ministarstva unutrašnjih poslova, preko čega se prelama i poboljšanje situacije u ostalim javnim sektorima i državi Srbiji u celini. Jer bez efikasne policije i vojske, odnosno smanjenja korupcije, ni Srbiji ne može da bude bolje.

- Naš cilj su bolji radni i životni uslovi za pripadnike vojske, kao i njeno jačanje. Samo zadovoljan vojnik je efikasan vojnik. Rešenja je mnogo i zakoni daju mogućnosti da se do tog cilja dođe. Međutim, problem je u tome što aktuelna vlast ne poštuje sopstvene zakone, a sve na štetu građana i njenih vitalnih institucija kakve su vojska i policija. Zato ćemo nastaviti koordinirane zajedničke akcije, sve dok ne nateramo vlast da poštuje volju građana i zakone države Srbije - kaže Antić za „Vesti“.

Sledeći korak su izbori

Članovi inicijative Ne da(vi)mo Beograd, koja je u prethodne dve godine organizovala neke od najmasovnijih protesta protiv Aleksandra Vučića, najavili su ulazak u političku trku. Kako je izjavio Radomir Lazović iz ove organizacije, Inicijativa očekuje ulazak u gradsku skupštinu Beograda.

- Izaći ćemo na izbore u Beogradu sledeće godine. Veliki smo optimisti uoči izbora i očekujemo da Inicijativa osvoji odbornička mesta - izjavio je Lazović za medije.

Građani Srpske sve siromašniji: Radničke porodice na ivici GOLE EGZISTENCIJE

Izvor: Blic, 12.08.2017.

Autor: Maja Bašić.-

Prosečni troškovi života jedne četvoročlane porodice u Srpskoj su za nepunu deceniju skočili za skoro 300 KM, dok su plate u istom periodu porasle za 34, a penzije za 20 KM.

Analize Saveza sindikata RS pokazuju da je u junu 2009. potrošačka korpa koštala 1.568, a u istom mesecu ove godine 1.860 KM.

U međuvremenu, prosečna neto plata je sa 794 porasla na 828, a penzija sa 321 na 341 KM.

Došli smo u poziciju da je, kako bi jedna porodica od prvog do prvog mogla da sastavi kraj s krajem, neophodno da oba radno sposobna člana zarađuju više od pomenutog proseka.

Međutim, takav scenario je u praksi pravi raritet, jer su retki oni koji mogu da podmire sve troškove predviđene za pristojan život jedne četvoročlane porodice.

Činjenica je, naime, da se u današnje vreme mnogi odriču i onih najosnovnijih potreba, što je potvrdila i najnovija Anketa o potrošnji u RS.

Tako je za samo četiri godine prosečna mesečna potrošnja jednog domaćinstva pala za 107 KM. A pad životnog standard posebno se odrazio na trošak prehrane, koji je u pomenutom periodu sleteo za više od 15 odsto - sa 469 na 397 KM.

Ovo je još jedan pokazatelj da se životni standard građana RS u pomenutom periodu srozao, a nisu retki ni oni koji nemaju ni za hranu, zbog čega su prisiljeni da koru hleba traže u javnim kuhinjama ili kontejnerima.

U Savezu sindikata RS kažu da potrošačka korpa podrazumeva osnovne proizvode i usluge, bez ikakvog luksuza.

- Pomenuti podaci pokazuju da je životni standard radnika i njihovih porodica iz godine u godinu sve lošiji. U padu je njihova kupovna moć, samim tim i kvalitet života - kaže stručni saradnik za ekonomska pitanja, Božana Radošević.

Dodaje da mnogi radnici svojom mesečnom platom ne mogu da zadovolje ni troškove prehrane, što dovoljno govori o njihovom standardu.

- A u jednoj porodici najčešće radi samo jedan član, pa je jasno kakav je kvalitet života tih ljudi. Oni se odriču mnogih stvari, jer često nemaju dovoljno novca ni za ono najosnovnije, dok mnogi žive na kredit - ističe Radoševićeva.

Penzioneri gladni

Penzioneri su već odavno prestali da prate bilo kakve statistike, s obzirom na to da su mnogi od njih već na samoj granici totalnog siromaštva, a od povećanja penzija ni traga ni glasa.

- Oni sa prosečnim, pa čak i nešto većim penzijama, samo mogu da plate režije, kupe lekove i obezbede hleba za mesec dana. Zato ne čudi što penzioneri sve češće preturaju po kontejnerima, jer su bukvalno gladni - naglašavaju u

penzionerskim udruženjima.

Novi oblici radničke borbe za nova vremena

Izvor: masina.rs, 11.08.2017.

Autor: Luka Matić.-

Postojeća sindikalna praksa teško pronalazi odgovore na probleme radništva. Promene u društveno istorijskim i ekonomskim okolnostima, poput ukidanja politike pune zaposlenosti, zahtevaju nove oblike sindikalnog delovanja.

Tekst prenosimo iz magazina LiceUlice br 34.

Kada me netko pita da pričam o sindikatima, u posljednje vrijeme sjetim se dvaju disparatnih filmskih scena. Prva je ona na kraju filma *Ponos* (2014; rž.: Metju Varkus), koja, dok u pozadini svira „There Is Power in a Union“ Bilija Brega, prikazuje britanski rudarski sindikat na čelu londonskog prajda 1985. godine, u znak podrške, zahvalnosti i solidarnosti s LGBT zajednicom, koja je materijalno podržavala rudare u vrijeme štrajkaškog sukoba s konzervativnom vladom Margaret Tačer sredinom osamdesetih. Druga je ona iz filma *Ja, Danijel Blejk* (2016; rž.: Ken Louč), kada naslovni junak ispisuje svoju parolu na zgradu nadležne institucije, a prolaznici prilaze da s njim okinu pokoji selfi. Te dvije scene - između kojih su se raspali blokovska podjela svijeta, realni socijalizmi i evropska socijalna država, a potpuno izdominirao neoliberalizam sa svojim politikama opće privatizacije i napadne štednje - kao dva ekstrema pokazuju razvojnu putanju sindikalizma, i uopće radničkog organiziranja, metaforički rečeno, od labuđeg pjeva do totalnog poraza.

Borba za radna prava odavno nije dominantna prva

asocijacija na spomen sindikata. U povoljnijem slučaju, te će asocijacije prije biti sindikalni krediti, radničke igre ili svinjske polutke. U nepovoljnijem, to će biti *dealovi* i talovi s vlastima i vlasnicima, žmirenje na privatizacijski kriminal i sklonost kompromisima da bi se očuvao kakav takav *status quo*. Svako eventualno osporavanje takvih asocijacija i prateće zagovaranje sindikalizma kakav poznajemo kao jedinog rješenja za obranu prava radnika bilo bi posve suludo. Ne samo zato što su te asocijacije vrlo ukorijenjene u konkretnim radničkim iskustvima, nego i zato što klasična sindikalna forma ne ulijeva najugroženijim radnicima sigurnost da je sposobna da se izbori za poboljšanje njihovog položaja. Iz toga slijedi nepovjerenje, ili čak potpuna indiferentnost radnika prema sindikatima.

Ipak, svaljivati krivnju za potkapacitiranost sindikata na njih same, kao da ulogu u tome nisu odigrali neki povijesni procesi, bilo bi nepošteno. Manjak borbenosti vrlo je razumljiv ukoliko sindikalno djelovanje promatramo u širem historijskom okviru. Tu prvenstveno mislim na prostor bivše Jugoslavije i razloge zašto nas sindikati asociraju na svinjske polutke. Naime, u četrdeset pet godina jugoslavenske sindikalne povijesti sindikati su djelovali u, barem nominalno, radničkoj državi. Logika je bila, ako je država radnička, onda radnička klasa nema razloga da se buni. To ne znači da radničkih štrajkova nije bilo – ali znači da ih sindikati nisu ni organizirali ni predvodili.

Prvi štrajkovi u socijalističkoj Jugoslaviji dogodili su se još januara 1957. godine u rudnicima u slovenskom Trbovlju. Narednih godina štrajkalo se povremeno, da bi osamdesetih na prostoru Federacije bilo zabilježeno preko 5.000 štrajkova sa preko 700.000 štrajkaša. Taj, najmasovniji val radničkih prosvjednih aktivnosti u historiji socijalističke Jugoslavije svoj je uzrok imao u posljedicama ekonomske krize i uvođenja mjera štednje temeljem aranžmana između SFRJ i Međunarodnog monetarnog fonda. Ipak, nikakvi trajniji efekti nisu postignuti baš iz razloga izostanka sindikalne infrastrukture, odnosno međusobne nepovezanosti štrajkova u različitim poduzećima.

Druga objektivna činjenica važna za razumijevanje današnje potkapacitiranosti sindikata za borbe za zaštitu i unapređenje radničkih prava tiče se promjena dominantnih modela zapošljavanja. Tu je riječ o dva trenda koja, svaki na svoj način, potkopavaju organizacijsku snagu i potencijale radničkih organizacija uopće, pa time i sindikata. Prvi je smanjenje zaposlenosti, odnosno povećanje - marksističkim rječnikom - rezervne armije rada. Nasuprot socijalističkim sistemima, koji su težili minimiziranju nezaposlenosti, odnosno postizanju pune zaposlenosti, kapitalističkoj privredi potreban je statistički značajan udio nezaposlenih u radno sposobnom stanovništvu da bi cijena rada mogla biti držana pod kontrolom. Drugim riječima, nezaposleni su potrebni da bi poslodavci mogli koristiti argument „ako ti nećeš raditi, ima tko će“. Drugi je trend smanjenje sigurnosti zaposlenja, to jest prekarizacija radnika. Do toga dolazi bilo favoriziranjem ugovora na određeno vrijeme pred ugovorima na neodređeno, bilo pojavom novih formata, kao što su agencijski rad ili ugovor o radu bez zajamčenog radnog vremena (tzv. zero-hours contracts). Uzmemo li u obzir da je dominantan format sindikalnog organiziranja organiziranje na radnom mjestu, onda je jasno da povećanje protoka radnika kroz poduzeće kao i strah od osvete poslodavca u slučaju sindikalnog organiziranja - ponavljam, u uvjetima u kojima je svaki radnik zamjenjiv - pad sindikaliziranosti radništva potpuno je razumljiv.

Naposljetku, maknemo li se od ovih prepreka sindikalnom organiziranju koje bismo mogli nazvati materijalnim, postoje i one koje su ideološke naravi. U onom smislu u kojem se govori o kulturnoj hegemoniji, odnosno nametanju optika i perspektiva kojima tumačimo stvarnost i koje koristimo kao orijentire u djelovanju, pobjeda neoliberalizma označila je pobjedu atomiziranja pojedinaca. Kada su se programatske krilatice Margaret Tačer da „ne postoji društvo, već samo pojedinci i njihove obitelji“, te da „[neoliberalizmu] nema alternative“ praktično realizirane, radnici su ostavljeni da ih štite samo njihove privatne mreže poznanstava, dakle privatni socijalni kapital, a radničke organizacije koje se suprotstavljaju neoliberalnim politikama

potpuno su marginalizirane.

Novi oblici organizovanja

Suprotstavljanje socijalno destruktivnim politikama, uključujući eroziju radničkih prava, zahtijevaju zato nove oblike radničkog organiziranja. Dodatni izazov na koji se pritom, na postjugoslavenskom prostoru, mora odgovoriti izostanak je historije borbenog sindikalizma. Utoliko je teško govoriti o receptima sa ikakvom garancijom uspješnosti, ali može se govoriti o konkretnim problemima na koje očekujemo da sindikalizam odgovori, kao i o nekim stranim iskustvima koja mogu služiti kao inspirativni modeli za novi val borbenog radničkog organiziranja. Pritom posebno mislim na nove modele organiziranja radnika tokom posljednjih nekoliko godina, otkako se sve više radi na takozvanim *social movement* sindikalizmu i *community* sindikalizmu. Kao što se dâ zaključiti iz njihovih naziva, oba su načini na koje sindikalno organiziranje prevazilazi granicu između radnog mjesta i javnog djelovanja, odnosno prevazilazi granicu između konzervativno shvaćenog sindikalizma - kao borbe za materijalna prava uske grupe radnika, organizirane u poduzeću ili grani - i političkog djelovanja. Pritom *social movement* sindikalizam stremlji ka tome da stvara šire koalicije koje se sastoje od različitih aktera civilnog društva i političke scene za postizanje širih društvenih ciljeva, dok *community* sindikalizam stvara saveze u lokalnoj zajednici koja okružuje specifično radno mjesto za koje je vezana radnička borba.

Za oba ova modela nedavne primjere možemo pronaći u Hrvatskoj. Kampanja *Ne damo naše autoceste*, iz jeseni 2014. godine, predstavlja svakako najuspješniji primjer. Naime, pokrenula su je dva cestarska sindikata kao odgovor na najavljeno davanje u koncesiju javne mreže auto-puteva (tzv. *monetizaciju*), u čemu im se pridružilo pet sindikalnih centrala i sedam organizacija civilnog društva. Sama kampanja za cilj je postavila raspisivanje nikad održanog referenduma kojim bi se zabranilo koncesioniranje auto-puteva, ali je pritom otvorilo i šire političko pitanje

raspolaganja javnim dobrom i osporilo dominantnu neoliberalnu logiku „privatiziraj ako nije profitabilno“. Taj je referendum u nekom smislu bio nadogradnja na kampanju prikupljanja potpisa iz juna iste godine, kada je sedamnaest sindikata javnog sektora prikupljalo potpise za zakonsku zabranu *outsourcinga* tj. izmeštanja pomoćnih poslova iz javnog sektora.

S druge strane, model „stožera (štabova) za obranu poduzeća“, od kojih je najuspješniji do danas onaj za obranu Petrokemije Kutina, funkcioniraju tako da mobiliziraju sindikate i nesindikalizirane radnike poduzeća kojemu prijete privatizacija te se povezuju sa akterima civilnog društva i uopće lokalnom zajednicom u kojoj poduzeće djeluje. U kutinskom primjeru, o uspješnosti modela govori već gotovo dvadesetogodišnje onemogućavanje da Petrokemija bude privatizirana, što su pokušale vjerojatno sve vlade u navedenom periodu.

Međutim, nijedan od ova dva modela nije univerzalno rješenje za sve probleme. Recimo, nijedan ne odgovara na probleme „podzaposlenih“- onih koji rade nepuno radno vrijeme, rade povremeno ili rade više poslova - ili nezaposlenih radnika. No na probleme tih populacija u posljednje vrijeme odgovara najveći britanski sindikat, *Unite the Union*, koji je uz organiziranje na radnom mjestu uveo i sindikalno organiziranje u lokalnim zajednicama. *Unite* time pokušava stvoriti sindikalnu mrežu koja će uključivati sve bez obzira na radni status, trudeći se tako da artikulira i potrebe onih koji u pravilu ostaju nevidljivi sindikalnim i političkim akterima. Zato, svoj nesretnoj historiji te aktualnim izazovima i problemima unatoč, razlozi za optimizam postoje, a radničko organiziranje za statusna, materijalna i socijalna prava ima realnu razvojnu perspektivu.

Prosvetari spremaju tužbe zbog pogrešnih obračuna

Izvor: N1, Beta, 10.08.2017.-

Predsednica Unije sindikata prosvetnih radnika Srbije (USPRS) Jasna Janković izjavila je da nije postignut nikakav dogovor oko pogrešne isplate naknade za godišnje odmore u 2014. godini i da ta potraživanja uskoro zastarevaju, zbog čega članovi sindikata spremaju tužbe.

„Razlika za 2015. godinu je isplaćena prošle godine u septembru. Oko 2014. godine nismo uspeli da se dogovorimo. Nakon sastanka, polovinom jula, ostalo je još da ministar prosvete Mladen Šarčević problem predstavi Vladi. Nismo dobili povratnu informaciju da li je Šarčević uopšte stigao da iznese ovaj problem“, kazala je Jasna Janković za Gradski biro.

Ona je navela da se razlika u obračunima kreće od 300 do preko 3.000 dinara po zaposlenom.

„Ministarstvo prosvete smatra da će proći s manjim finansijskim iznosom ako pusti ljude da tuže za loše obračunatu visinu zarade za vreme godišnjih odmora iz 2014. Znaju oni da smo mi u pravu, ali se nadaju da će mali broj prosvetnih radnika tužiti sopstvene škole. Finansijsko potraživanje zastareva kroz nekoliko dana i tužbe su spremne“, navela je Jasna Janković.

Ona je rekla da je Unija sindikata prosvetnih radnika Srbije zadužila svoje opštinske odbore da se bave tim pitanjem i dodala da su „završene pripremne radnje i pripremljena je dokumentacija“.

Potpredsednik Foruma beogradskih gimnazija Miodrag Sokić rekao je za Gradski biro da su neki sindikati (Nezavisni sindikat prosvetnih radnika Vojvodine, Forum beogradskih gimnazija i Unija sindikata prosvetnih radnika

Srbije) podneli tužbe za oko 100 radnika, ali da se do kraja avgusta očekuje mnogo više.

„Ministarstvo prosvete nije do sada ništa obećalo, već se poziva na druge instance i kupuje vreme ne bi li 30. avgusta došlo do zastare potraživanja“, kazao je Sokić.

Na pitanje kako je ove godine obračunat godišnji odmor, on je ocenio da je verovatno sproveden tačno, ali da će plata u mesecima kada se koristi odmor biti manja, zbog manjeg broja radnih dana.

Predsednica USPRS objasnila je da se visina zarade za vreme korišćenja godišnjeg odmora obračunava tako što se sabere ukupan iznos efektivnih časova rada, naknada za starešinstvo, minuli i prekovremeni rad za prethodnih 12 meseci.

„Taj iznos se подели sa brojem radnih sati u istom, pomenutom periodu. Preko ove računice dobija se prosečna cena radnog sata, a ona se zatim množi sa brojem sati provedenih na godišnjem odmoru“, rekla je Jasna Janković.

Ona je dodala da je kada se uzme u obzir da je plata u 2016. bila manja za šest procenata i činjenica da u julu 2017. ima manje radnih sati, zbog samo 21 radnog dana, logično je da je naknada za godišnji odmor u julu 2017. manja nego plata u prethodnom mesecu.

„Dakle, ovakav način obračuna jeste u skladu sa Zakonom, ali pokazuje da je sam Zakon i način obračuna naknade za godišnji odmor više na strani poslodavca nego na strani zaposlenih. Ovoga puta nije u pitanju greška, već strategija uperena protiv radnika“, ocenila je Jasna Janković.

Sloga o štrajku u

‘Karneksu’: Ne želimo da protestujemo za direktore i menadžere

Izvor: novaekopnomija.rs, 09.08.2017.-

Sindikata Radnički Karneks Sloga koji predstavlja 25 odsto zaposlenih u kompaniji Karneks u Vrbasu, povodom odluke sindikata Nezavisnost i Samostalnog sindikata u toj industriji mesa o stupanju u generalni štrajk, zakazan za 15. avgust, reagovao je saopštenjem.

Oni su naveli da ne žele da štrajkuju i troše energiju za direktore i menadžere koji već imaju enormne plate i naveli su da bi se eventualno priključili štrajku borbae za radnike, one koji najviše rade i nose proizvodnju Karneksa.

„Stava smo da je glavni zahtev štrajkačkog odbora ova dva sindikata o linearnom povećanju zarada od 11,3 odsto za većinu zaposlenih u Karneksu loš, budući da je poslodavac ranije zvanično obavestio sve sindikate da će sa svojim predlogom povećanja zarada izaći 15 septembra“, navodi ovaj sindikat.

Njihov zahtev je, kako navode, konkretan, a to je: povećanje zarada u neto iznosu za radnike sa srednjom i nižom stručnom spremom, od 5000 do 8000 dinara, što su i izneli na održanim sastancima početkom meseca ove godine sa poslodavcem i štrajkačkim odborom.

„Pored toga, mi od poslodavca tražimo i reviziju izmenjenih ugovora o radu kod zaposlenih koji su oštećeni nakon donošenja Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova, jer je velikom broju njih umanjen socijalno ekonomski položaj. Zahtevamo i omogućavanje prava na korišćenje godišnjih odmora u skladu sa zakonom i plaćanje prekovremenih sati“, naveli su.

Oni kažu i da sindikat Radnički Karneks Sloga štiti prava 781 radnika, mahom izvršilaca na najprofitabilnijim po kompaniju i radno najtežim mestima, koji su uz to i socijalno najugroženija kategorija zaposlenih u Karneksu.

Bilo bi totalno kontraproduktivno i antiradnički podržati sadašnji zahtev štrajkačkog odbora o linearnom povećanju zarada, posebno nakon lošeg iskustva u kragujevačkom Fijatu gde su sindikati iz njihove centrale vodili sada dokazano fingirani štrajk koji se završio totalnim fijaskom za kragujevačke radnike.

Sindikalci čuvaju budžet

Izvor: Danas, 09.08.2017.

Autor: V.J. -

Sindikat pravosuđa Srbije podneo je krivičnu prijavu protiv bivšeg upravnika Kazneno-popravnog zavoda Beograd Milana Pavlovića zbog toga što je, kako navode, odbijajući da isplaćuje troškove prevoza zaposlenima, počinio krivično delo nesavestan rad u službi.

Okidač za krivičnu prijavu sindikata bila je nedavna presuda u korist jednog od zaposlenih koji je KPZ Beograd tužio za naknadu štete. Zaposleni je u sporu dobio malo manje od 800.000 dinara bez zateznih kamata, pritom ne računajući 165.000 dinara sudskih troškova. Kako je ukupno 90 zaposlenih podnelo identične tužbe, prema rečima Slađanke Milošević, predsednice Sindikata pravosuđa, šteta koju je bivši upravnik Pavlović naneo državnom budžetu bi mogla da dostigne cifru od 200.000 evra.

- Mi ne možemo da utičemo na tužilaštvo, ali smo rekli da se protivimo da se na Pavlovića primeni načelo oportuniteta, odnosno oprost kazne ukoliko uplati određeni iznos u budžet Srbije. Smatramo da takvom odlukom ne bi bila nadoknađena šteta, jer iznos koji bi tužilaštvo naložilo

okrivljenom ne bi bio srazmeran nastaloj i budućoj šteti – kazala je Milošević.

Ona je na jučerašnjoj konferenciji za medije kritikovala i javno pravobranilaštvo, smatrajući da i oni, time što nisu priznali tužbene zahteve zaposlenih, snose deo odgovornosti za štetu koju će pretrpeti budžet.

– Svi bi trebalo da budemo protiv funkcionera koji se igraju sa javnim sredstvima. Kada bismo se rešili ovako nemarnih ljudi sa javnih funkcija, mislim da onda država ne bi morala da pribegava nekim drugim merama štednje, kao što je smanjene plata i penzija. Svaki put kada tražimo povećanje zarada sačeka nas odgovor da nema para. Evo, sada vidimo da para ima za rasipanje – navela je Milošević.

Inače ovo nije prvi put da će se pravosudni organi baviti Milanom Pavlovićem. Oko 130 zaposlenih u KPZ Beograd podnelo je protiv njega tužbu za mobing i taj predmet se trenutno nalazi pred Višim sudom u Beogradu. Pavlović je nedugo nakon tužbe smenjen sa pozicije upravnika KPZ Beograd, a trenutno obavlja funkciju zamenika načelnika u Zatvorskoj bolnici.

Uprava: Poštovaćemo pravosnažne presude

Iz Uprave za izvršenje krivičnih sankcija su, povodom krivične prijave protiv bivšeg upravnika KPZ Beograd, rekli da svi za koje se ispostavi da su povredili zakon treba da odgovaraju. „Uprava će poštovati pravosnažne presude i po njima će postupati“, rečeno nam je u Upravi, dodajući da, svako ko smatra da su mu povređena prava, treba da se obrati pravosudnim organima.

Veselinović: Lustrirati

sindikate

Izvor: RTV, FoNet, 08.08.2017.-

Predsednik Udruženih sindikata Srbije Sloga Željko Veselinović ocenio je za N1 da je Srbiji potrebna lustracija sindikata jer su mnogi, kako kaže, samo produžena ruka vlasti.

Za manje od mesec dana u fabrici "Milan Blagojević - Namenska" u Lučanima izbila su dva požara. Nakon prvog požara 14. jula, dva radnika su preminula. Drugi požar izbio je 3. avgusta, ali radnici na sreću nisu životno ugroženi.

Veselinović za N1 kaže da je saopštenje u kome rukovodstvo i sindikat lučanske fabrike kažu da se smrtni slučajevi događaju i na autoputevima i da se stradanje radnika politizuje, sramotno i da direktor fabrike, umesto da snosi odgovornost, skreće temu.

Direktor je, kako kaže, morao biti smenjen nakon dve nesreće u jednom mesecu, a ne da umesto toga izlazi sa bahatim saopštenjem.

Predsednik Sloge za to krivi predsednika države i ostale najviše funkcionere koji, prema njegovim rečima, aboliraju nesposobne direktore širom zemlje i daju im vetar u leđa da se tako ponašaju.

"Ako neko hoće da reši problem u Lučanima treba da smeni direktora, to bi bio pokazatelj da nadzor ima smisla. Ako ostave iste rukovodioce, to je za mene obična prazna priča za zamajavanje naroda", poručio je Veselinović.

On je oštro kritikovao i sindikat fabrike u Lučanima što je stao iza spornog saopštenja, jer je time, kako kaže, uvredio svoje mrtve kolege.

Veselinović tvrdi da su Savez samostalnih sindikata i UGS Nezavisnost produžena ruka vlasti i da rukovodioci tih sindikalnih organizacija, kroz postavljenja u mnogim telima, zarađuju i po više hiljada evra mesečno.

"Koji je onda vaš interes da branite radničku klasu?"

Branićete vlast. To je srž problema, zašto su radnici tu gde jesu", smatra on.

Veselinović je optužio i Savez samostalnih sindikata da je fingirao štrajk u Fijatovoj fabrici u Kragujevcu, kao i da su unapred imali dogovor sa rukovodstvom.

"Radnici Fijata su na kolektivnom odmoru. Nije bilo posla, a tih 20 dana štrajka su se svi digli da kažu koliko se gubi. Ne gube ništa, nisu imali posla! SSS je potpisao jedan skandalozan sporazum kojim radnicima zabranjujete štrajk tri godine, a da ste posle 20 dana štrajka dobili povećanje plate od 2,5 odsto", kaže on.

Predsednik Sloge poručuje i da je u takvim uslovima nemoguće da se sindikati ujedine, i da je zato sindikatima u Srbiji potrebna lustracija.